

Asia C-544/23**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä****Jättämispäivä:**

28.8.2023

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (Slovakia)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

16.8.2023

Valittajat:

T.T.

BAJI Trans, s.r. o.

Vastapuoli:

Národný inšpektorát práce

Pääasian kohde

Ennakkoratkaisupyyntö, joka on esitetty kassaatiovalitukseen annetun ratkaisun laillisuuden valvontaa koskevassa asiassa. Ennakkoratkaisupyynnön taustalla ovat ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen epäilyt siitä, sovelletaanko unionin oikeutta silloin, kun määrätään hallinnollinen seuraamus unionin oikeuteen perustuvan veloitteen laiminlyönnistä ja kun jäsenvaltiot ovat velvoitettuja määräämään tästä laiminlyönnistä seuraamuksia, kuten asetuksen N:o 3821/85 19 artiklan 1 kohdan ja asetuksen N:o 165/2014 41 artiklan 1 kohdan tapauksessa.

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeudellinen perusta

Euroopan unionin perusoikeuskirjan 49 artiklan ja 51 artiklan 1 kohdan sekä asetuksen N:o 3821/85 19 artiklan 1 kohdan ja asetuksen N:o 165/2014 41 artiklan 1 kohdan tulkinta.

Ennakkoratkaisukysymykset

- 1) Onko Euroopan unionin perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että jäsenvaltio soveltaa unionin oikeutta, kun se kansallisen lainsäädännön nojalla määrää hallinnollisen seuraamuksen sellaisen velvollisuuden laiminlyönnistä, joka johtuu unionin oikeudesta ja jonka laiminlyönnistä jäsenvaltiot ovat velvoitettuja määräämään seuraamuksia, kuten asetuksen N:o 3821/85 19 artiklan 1 kohdan ja asetuksen N:o 165/2014 41 artiklan 1 kohdan tapauksessa?
- 2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko Euroopan unionin perusoikeuskirjan 49 artiklan 1 kohtaa ja siinä vahvistettua lex posterior mitius -periaatetta tulkittava siten, että niitä sovelletaan myös määrättäessä seuraamuksia hallinnollisista rikkomuksista silloin, kun syyllisyydestä ja seuraamuksesta päättää ensin hallintoviranomainen eikä oikeusviranomainen, ja että mainittua periaatetta sovelletaan tämän jälkeen myös hallintotuomioistuimen suorittaessa kyseisen hallintoviranomaisen päätösten valvontaa?
- 3) Jos toiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko Euroopan unionin perusoikeuskirjan 49 artiklaa ja siinä vahvistettua lex posterior mitius -periaatetta tulkittava siten, että niitä sovelletaan kansalliseen hallintolainkäyttöön tai tuomioistuimen menettelyvaiheesta riippumatta?
- 4) Jos kolmanteen kysymykseen vastataan kieltävästi, millä perusteilla kyseinen vaihe määräytyy? Tarkemmin sanottuna, onko Euroopan unionin perusoikeuskirjan 49 artiklaa ja siinä vahvistettua lex posterior mitius -periaatetta tulkittava siten, että niitä sovelletaan kassaatiovalituksen kaltaista muutoksenhakua käsittelevässä hallintolainkäytössä, jolloin kassaatiovalitusta toisena ja viimeisenä oikeusasteena käsittelevän ylimmän hallintotuomioistuimen on otettava huomioon sellaisen hallinnollisen rikkomuksen, jota käsitellään hallintoviranomaisessa eikä tuomioistuimessa, tekijälle edullisella tavalla sellainen lainmuutos, joka on tullut voimaan sen jälkeen, kun alemman oikeusasteen hallintotuomioistuin, jonka ratkaisu on tarkastettavana, on jo antanut ratkaisun, joka on jo saanut lainvoiman?

Unionin oikeussäännöt, joihin viitataan

Euroopan unionin perusoikeuskirjan 41 artikla ja 51 artiklan 1 kohta

Tieliikenteen valvontalaitteista 20.12.1985 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3821/85 3 artiklan 1 ja 2 kohta sekä 19 artiklan 1 kohta

Tieliikenteessä käytettävistä ajopiirtureista[, tieliikenteen valvontalaitteista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3821/85 kumoamisesta] sekä tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta annetun Euroopan

parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 561/2006 muuttamisesta 4.2.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 165/2014 3 artiklan 1 ja 2 kohta sekä 41 ja 47 artikla

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 3821/85 (jäljempänä asetus N:o 3821/85) ja (EY) N:o 2135/98 muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3820/85 kumoamisesta 15.3.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 561/2006 (jäljempänä asetus N:o 561/2006) 3 artikla ja 13 artiklan 1 kohta

Kansalliset oikeussäännöt, joihin viitataan

1.9.1992 annetun Slovakian tasavallan perustuslain nro 460/1992 (Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb.)

50 §:n 6 momentti

”Teon rangaistavuutta on arvioitava ja teosta seuraava rangaistus on määrättävä tekoaikana voimassa olleen lain mukaisesti. Myöhempää lakia on sovellettava, jos se on rikoksentekijälle edullisempi.”

Työajan järjestämisestä kuljetusalalla, työsuojelutarkastuksista annetun lain nro 125/2006 muuttamisesta ja täydentämisestä, laittomasta työstä ja laittomasta työsuhteesta annetun lain nro 82/2005 muuttamisesta ja täydentämisestä sekä eräiden lakien muuttamisesta ja täydentämisestä annetun lain nro 462/2007, sellaisena kuin se on muutettuna lailla nro 309/2007 (Zákon č. 462/2007 Z. z. o organizácii pracovného času v doprave a o zmene a doplnení zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcií práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 309/2007 Z. z.),

38 §:n 1 momentin a kohdan 1 alakohta

”Rikkomukseen syyllistyy kuljettaja, joka kuljettaa ajoneuvoa ilman valvontalaitetta tai sellaisen valvontalaitteen kanssa, jolla ei ole voimassa olevaa merkintää määräaikaistarkastuksesta, tai joka käyttää valvontalaitetta väärin.”

Valvontalaitteiden käytöstä tieliikenteessä annetun lain nro 461/2007 (Zákon č. 461/2007 Z. z. o používaní záznamového zariadenia v cestnej doprave)

1 §:n a kohta

”Tätä lakia sovelletaan oikeussuhteisiin, joita ei säännellä erityissäännöksillä ja jotka koskevat

a) moottoriajoneuvojen valvontalaitteiden asentamis- ja käyttövelvollisuuden soveltamisalaa.”

2 §:n 1 ja 2 momentti

”(1) Linja-auto- tai maantiekuljetuksia toteuttavan kuljetusyrityksen on huolehdittava valvontalaitteen asentamisesta kaikkiin ajoneuvoihin, joilla suoritetaan matkustaja- tai tavarakuljetuksia, ja käytettävä kuljetuksia suorittaessaan piirturilevyjä ja kortteja, jollei jäljempänä toisin säädetä.

(2) Kuljetusyrityksen 1 momentin mukainen velvoite ei koske ajoneuvoja, joita käytetään erityissäännöksissä määriteltyihin kuljetuksiin.”

Hallintoprosessilain nro 162/2015 (Zákon č. 162/2015 Správny súdny poriadok)

11 §:n h kohta

”Najvyšší správny súd (ylin hallintotuomioistuin, Slovakia) ratkaisee kassaatiovalitukset.”

135 §:n 1 momentti

”Hallintotuomioistuimen on asiaa käsitellessään otettava lähtökohdaksi asiointila, joka vallitsi silloin, kun hallintoviranomainen ilmoitti päätöksestä tai antoi sen, tai silloin, kun hallintoviranomainen määräsi toimenpiteen.”

195 §:n d kohta

”Hallinnollisia seuraamuksia määrätessään hallintotuomioistuin ei ole sidottu valituksen laajuuteen eikä perusteisiin siltä osin kuin kyse on siitä, että noudatetaan rikoslaisissa (Trestný zákon) säädettyjä seuraamusten määräämistä koskevia sääntöjä, joita on sovellettava myös silloin, kun määrätään seuraamuksia hallinnollisessa menettelyssä.”

438 §:n 1 ja 2 momentti

”(1) Hallintotuomioistuimen lainvoimaisesta ratkaisusta voidaan tehdä kassaatiovalitus – –.

(2) Kassaatiovalituksen ratkaisee ylimmän hallintotuomioistuimen jaosto ja 22 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ylimmän hallintotuomioistuimen suuri jaosto (jäljempänä kassaatiotuomioistuin).”

440 §:n 1 momentti

”Kassaatiovalituksen saa tehdä ainoastaan sillä perusteella, että hallintotuomioistuin on menettelyssä tai asiaa ratkaistessaan rikkonut lakia siten, että:

a) hallintotuomioistuin ei ollut toimivaltainen tutkimaan asiaa,

b) henkilöllä, joka on ollut menettelyssä osapuolena, ei ollut asiavaltuutta,

- c) menettelyn osapuoli ei ollut täysin kykenevä toimimaan itsenäisesti hallintotuomioistuimessa eikä häntä edustanut laillinen edustaja tai edunvalvoja,
- d) samassa asiassa on jo annettu lainvoimainen ratkaisu tai samassa asiassa on jo käynnistetty menettely,
- e) asian on käsitellyt esteellinen tuomari tai virheellisesti muodostettu hallintotuomioistuin,
- f) menettelylliset sääntöjenvastaisuudet ovat estäneet menettelyn osapuolta käyttämästä menettelyllisiä oikeuksiaan siinä määrin, että hänen oikeuttaan oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin on loukattu,
- g) ratkaisu perustuu oikeudellisen tilanteen virheelliseen arviointiin,
- h) kassaatiothuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä on poikettu,
- i) kassaatiovalitusta koskevaan hylkäämispäätökseen sisältyvää sitovaa oikeudellista näkemystä ei otettu huomioon tai
- j) valitus on hylätty lainvastaisesti.”

453 §:n 1 ja 2 momentti

”(1) Kassaatiothuomioistuin on sidottu kassaatiovalituksen laajuuteen; tätä ei sovelleta silloin, kun tuomiolauselman riitautettua kohtaa koskevasta ratkaisusta riippuu sellainen tuomiolauselman kohta, jota ei ole riitautettu kassaatiovalituksessa.

(2) Kassaatiothuomioistuin on sidottu valitusperusteisiin; tätä ei sovelleta silloin, kun riitautettu ratkaisu on annettu menettelyssä, jossa hallintotuomioistuin ei ollut sidottu valituksen perusteisiin. Kassaatiothuomioistuin ei ota huomioon perusteita, joihin menettelyn osapuoli on vedonnut vasta kassaatiovalituksen tekemiselle asetetun määräajan päätyttyä.”

454 §

”Asiaa käsitellessään kassaatiothuomioistuimen on otettava lähtökohdaksi se asiointila, joka vallitsi silloin, kun hallintotuomioistuin ilmoitti riidanalaisesta ratkaisusta tai antoi sen.”

Kansallinen oikeuskäytäntö ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntö, joihin viitataan

a.

Kansallisen oikeuskäytännön mukaan lex posterior mitius -periaatetta sovelletaan myös hallinnollisia seuraamuksia määrättäessä, jos se on hallinnollisen

rikkomuksen tekijän kannalta edullisempaa, myös silloin, kun lainsäädäntöä on muutettu vasta sen jälkeen, kun kyseiset hallinnolliset päätökset ovat jo tulleet lainvoimaisiksi.

Najvyšší správny súd Slovenskej republikyn (ylin hallintotuomioistuin, Slovakia) tuomio 21.2.2018, SK:NSSR:2018:8016200465.1, 79 kohta

Najvyšší správny súd Slovenskej republikyn tuomio 25.11.2010, 5SŽ/18/2010, s. 19 ja tuomio 4.5.2021, SK:NSSR:2021:1017200783.1, 85 ja 88 kohta

Najvyšší správny súd Slovenskej republikyn tuomio 5.11.2019, SK:NSSR:2019:1015201090.1, 72, 73, 76 ja 78 kohta

b.

Najvyšší Správny súdin (ylin hallintotuomioistuin, Slovakia) mukaan Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö ei anna tyydyttävää vastausta kysymykseen siitä, missä laajuudessa lex posterior mitius -periaatetta koskevaa velvoitetta on sovellettava menettelyn eri vaiheissa. Najvyšší Správny súd huomauttaa, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan tätä velvoitetta on sovellettava menettelyissä siihen asti, kunnes lopullinen ratkaisu on annettu, mutta ohjeita siitä, minkätyyppisiä kansallisia ratkaisuja on pidettävä lopullisina, ei anneta.

Kun tarkastellaan kysymystä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 49 artiklan 1 kohdan soveltamisesta kansallisen menettelyn eri vaiheissa sen mukaan, milloin laki on muuttunut hallinnollisen rikkomuksen tekijän eduksi, sitä ei ole vielä ratkaistu Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä.

Unionin tuomioistuimen tuomio 6.10.2015, Delvigne (C-650/13, EU:C:2015:648, 56 kohta) ja unionin tuomioistuimen määräys 16.6.2021, Crédit agricole v. EKP (C-456/20 P–C-458/20 P, EU:C:2021:502, 27 ja 65 kohta)

Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 17.9.2009, Scoppola v. Italia (CE:ECHR:2009:0917JUD001024903, 108 ja 109 kohta)

Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 12.1.2016, Gouarré Patte v. Andorra (CE:ECHR:2016:0112JUD003342710, 28 ja 32–35 kohta)

Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 27.9.2011, A. Menarini Diagnostics S.R.L. v. Italia (CE:ECHR:2011:0927JUD004350908, 64–66 kohta)

Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 21.2.1984, Öztürk v. Saksa (CE:ECHR:1984:0221JUD000854479, 56 kohta)

Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 2.9.1998, Lauko v. Slovakia (CE:ECHR:1998:0902JUD002613895, 63 ja 64 kohta)

Yhteenveto tosiseikoista ja menettelystä

- 1 Ensimmäisen asteen hallintoviranomainen antoi 8.12.2016 päätöksen, jossa ensimmäisen valittajan, T.T:n, todettiin syyllistyneen lain nro 462/2007¹ 38 §:n 1 momentin a kohdan 1 alakohdassa tarkoitettuun rikkomukseen sillä perusteella, että hän oli 4.11.2015 kuljettanut betonia toisen valittajan, Baji Trans, s. r. o:n, omistamalla ajoneuvolla, jossa oli valvontalaite, jolla ei ollut 25.6.2015 lähtien ollut voimassa olevaa merkintää määräaikaistarkastuksesta, mistä T.T:lle määrättiin 200 euron sakko.
- 2 Vastapuoli, Národný Inšpektorát práce (kansallinen työsuojeluviranomainen, Slovakia), hylkäsi 3.4.2017 antamallaan päätöksellä T.T:n valituksen ja pysytti ensimmäisen asteen viranomaisen päätöksen.
- 3 Valittajat valittivat näistä hallinnollisista päätöksistä Krajský súd v Bratislaveen (Bratislavan alueellinen tuomioistuin, Slovakia).
- 4 Krajský súd v Bratislave, joka toimii hallintotuomioistuimena, hylkäsi T.T:n valituksen 27.3.2019 antamallaan tuomiolla ja jätti Baji Trans s. r. o:n valituksen tutkimatta asiavaltuuden puuttumisen vuoksi.
- 5 T.T:n valituksen perusteltavuudesta Krajský súd v Bratislave totesi, että velvollisuus käyttää ajopiirtureita kaikissa tieliikenteen ajoneuvoissa otettiin käyttöön asetuksen N:o 3821/85 3 artiklassa ja sittemmin myös lain nro 461/2007 2 §:n 1 momentissa, lukuun ottamatta asetuksen N:o 561/2006 3 artiklassa lueteltuja poikkeuksia. Betonin kuljetukseen tarkoitettua ajoneuvoa ei kuitenkaan mainita näiden poikkeusten joukossa. Asetuksen N:o 561/2006 13 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jäsenvaltio voi tietyin edellytyksin säätää poikkeuksista asetuksen 5–9 artiklan² säännöksiin. Krajský súd v Bratislave huomautti kuitenkin, että näitä poikkeuksia voidaan soveltaa ainoastaan 13 artiklan 1 kohdassa nimenomaisesti mainittuihin kuljetusajoneuvoihin. Laissa nro 461/2007, jolla pantiin täytäntöön asetus N:o 3821/85, ei säädetty yhdestäkään poikkeuksesta, joka koskisi ajopiirturien asentamista ja käyttöä betonin kuljetukseen tarkoitetuissa ajoneuvoissa, joten tällaisen valvontalaitteen käyttöä koskevaa velvollisuutta sovelletaan täysimääräisesti myös sellaisiin ajoneuvoihin, jotka on tarkoitettu betonin kuljetukseen.
- 6 Valittajat tekivät tästä tuomiosta kassaatiovalituksen Najvyšší Správny súdiin 15.7.2019. Kassaatiomenettelyn aikana valittajat jättivät 24.8.2020 kirjelmän, jossa he huomauttivat, että oikeudellinen tilanne oli muuttunut, koska voimaan oli tullut asetus N:o 2020/1054³.

¹ Sellaisena kuin se on ollut voimassa 8.12.2016 alkaen.

² Mainitut artiklat koskevat miehistöä, ajoaikoja, taukoja ja lepoa.

³ Asetuksen (EY) N:o 561/2006 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse vuorokautista ja viikoittaista enimmäisajoaika, vähimmäistaukoja sekä vuorokautisia ja viikoittaisia lepoaikoja

- 7 Najvyšší Správny súd Slovenskej republiky (Slovakian tasavallan ylin hallintotuomioistuin, jäljempänä ylin hallintotuomioistuin) aloitti toimintansa 1.8.2021 ja pani vireille menettelyt kaikissa asioissa, joita ennen 31.7.2021 oli käsitellyt Najvyšší súd Slovenskej republiky (Slovakian tasavallan ylimmän tuomioistuimen) Správne kolégium (hallintoasiain jaosto). Tämän jälkeen asia jaettiin kolmen tuomarin kokoonpanossa toimivalle ylimmän hallintotuomioistuimen viidennelle jaostolle (jäljempänä viides jaosto), joka tuli siihen tulokseen, että edellytykset asian siirtämiselle ylimmän hallintotuomioistuimen suureen jaostoon täyttyivät, koska se halusi poiketa kolmen tuomarin kokoonpanossa toimivan ylimmän hallintotuomioistuimen ensimmäisen jaoston (jäljempänä ensimmäinen jaosto) näkemyksestä. Siinä missä ensimmäinen jaosto haluaa vastata myöntävästi kysymykseen siitä, onko myös ylimmän hallintotuomioistuimen sovellettava myöhempää lainsäädäntöä, jos se on hallinnollisen rikkomuksen tekijän kannalta edullisempaa, myös sellaisessa tilanteessa, jossa tätä lainsäädäntöä on muutettu sen jälkeen, kun alemman oikeusasteen hallintotuomioistuin on jo ilmoittanut ratkaisusta tai antanut sen, viides jaosto on puolestaan sitä mieltä, että kun otetaan huomioon kassaatiovalituksen luonne ja periaate, jonka mukaan alemman oikeusasteen hallintotuomioistuimen ratkaisu, joka on jo tullut lainvoimaiseksi, tarkastetaan, tähän kysymykseen on vastattava kieltävästi.
- 8 Parhaillaan asiaa käsittelee ylimmän hallintotuomioistuimen suuri jaosto, ja sen tehtävänä on antaa asian kannalta merkityksellistä lainsäädäntöä koskeva tulkinta (koskien *lex posterior mitius* -periaatteen soveltamisalaa), joka sitoo jatkossa kaikkia ylimmän hallintotuomioistuimen kolmen tuomarin kokoonpanossa toimivia jaostoja.

Asianosaisten pääasialliset perustelut

- 9 Käsiteltävässä asiassa valittajat eivät vedonneet Krajský súd v Bratislavessa perusteisiin, jotka koskevat niitä tosiseikkoja, joiden perusteella T.T. on todettu syylliseksi rikkomukseen, mutta he kyseenalaistivat rikkomukseen syylliseksi toteamisen ja sakon määräämisen vedoten siihen, ettei kyse ylipäättään voi olla rikkomuksesta, koska kyseinen betonin kuljettamiseen tarkoitettu ajoneuvo olisi pitänyt jättää pois niiden ajoneuvojen luettelosta, joissa on käytettävä valvontalaitetta (ajopiirturia).

koskevista vähimmäisvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 165/2014 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse ajopiirtureilla tapahtuvasta paikannuksesta 15.7.2020 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/1054, jolla muutettiin muun muassa 13 artiklan 1 kohdan sanamuotoa lisäämällä mainittuun kohtaan q ja r alakohta.

Yhteenveto ennakkoratkaisupyynnön perusteista

I.

- 10 Ylin hallintotuomioistuin käsittelee hallintovalituksen ja sitä seuranneen kassaatiovalituksen perusteella asiaa, jossa se tarkastelee vastapuolen päätöstä, jolla pysytettiin päätös, jolla valittaja T.T. todettiin syylliseksi kansallisen oikeuden rikkomiseen ja hänelle määrättiin 200 euron sakko. T.T. on väittänyt, että kassaatiovalituksen käsittelyn aikana lainsäädäntöä on muutettu siten, että hänen toimintansa ei ollut enää lainvastaista ja että näin ollen on sovellettava perustuslain 50 §:n 6 momentissa ilmaistua kansallisen oikeuden periaatetta.
- 11 Ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen osalta ylin hallintotuomioistuin huomauttaa, että sama periaate esitetään Euroopan unionin perusoikeuskirjan 49 artiklan 1 kohdassa. Nyt käsiteltävässä asiassa on kyse tämän periaatteen soveltamisalasta eli mahdollisuudesta soveltaa sitä kansallisen hallintolainkäytön ja oikeudenkäyntimenettelyn eri vaiheisiin.
- 12 SEUT 267 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan unionin tuomioistuimella on toimivalta antaa ennakkoratkaisuja perussopimusten tulkinnasta. Koska SEU 6 artiklan 1 kohdan nojalla perusoikeuskirjalla on sama oikeudellinen arvo kuin EU:n perussopimuksilla, unionin tuomioistuimella on toimivalta tulkita myös itse perusoikeuskirjaa. Näin ollen unionin tuomioistuin on toimivaltainen tulkitsemaan perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohtaa, jotta voidaan arvioida, milloin jäsenvaltiot soveltavat unionin oikeutta ja milloin niihin on siten sovellettava perusoikeuskirjan määräyksiä. Tämän säännöksen tulkinnalla on käsiteltävässä asiassa ratkaiseva merkitys siltä osin kuin on kyse perusoikeuskirjan 49 artiklan 1 kohdasta, koska ylin hallintotuomioistuin voi soveltaa tätä säännöstä vain, jos todetaan, että pääasia koskee tilannetta, jossa jäsenvaltio soveltaa unionin oikeutta.
- 13 Nyt käsiteltävässä asiassa kansalliset lait on annettu asian kannalta merkityksellisten asetusten⁴ täytäntöönpanemiseksi sekä näissä asetuksissa säädettyjen velvoitteiden että niiden laiminlyönnistä johtuvien seuraamusten osalta. Ylimmän hallintotuomioistuimen mukaan vastapuolena oleva hallintoviranomainen on syyllisyydestä ja rikkomuksen seuraamuksesta päättäessään soveltanut unionin oikeutta perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla. Ylin hallintotuomioistuin katsoo kuitenkin, että unionin tuomioistuimen on vahvistettava nimenomaisesti, että asia kuuluu unionin oikeuden soveltamisalaan ja että kyse on tämän oikeuden soveltamisesta perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla. Jos näin ei ole, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaisi tietää eriävän tulkinnan syyt.

⁴ Asetus N:o 3821/85 ja sitä seurannut asetus N:o 165/2014.

2.

- 14 Toisen ennakkoratkaisukysymyksen osalta ylin hallintotuomioistuin viittaa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntöön, jonka mukaan tutkittaessa kaikkia asioita, joissa on kyse syytteeseen asettamisesta, on noudatettava, mitä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen (jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus) 6 artiklan ensimmäisessä kappaleessa säädetään. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kuitenkin täsmentää, että on hyväksyttävää katsoa, että päätöksen tällaisesta syytteestä tekee muu viranomainen, sillä ehdolla, että tämän viranomaisen päätöksen voi tarkastaa Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan vaatimukset täyttävä tuomioistuin, jolla on asiassa täysi tuomiovalta, mukaan lukien mahdollisuus arvioida määrätyn seuraamuksen oikeasuhteisuutta.
- 15 Ylin hallintotuomioistuin lähtee siitä, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan ensimmäisen kappaleen vaatimusten täyttämiseksi hallintoviranomaisten on syyllisyydestä ja hallinnollisesta rikkomuksesta määrättävistä seuraamuksista päättäessään sovellettava lex posterior mitius -periaatetta, kun otetaan huomioon, että tämänkaltaisen asian saattaminen niiden ratkaistavaksi on poikkeus.
- 16 Siksi ylin hallintotuomioistuin pitää tarpeellisena saada unionin tuomioistuimelta nimenomaisen vahvistuksen sille, että perusoikeuskirjan 49 artiklan 1 kohdan nojalla lex posterior mitius -periaatetta sovelletaan myös hallintoviranomaisiin, jolloin sitä on sovellettava myös hallintolainkäyttöön kohdistuvassa tuomioistuinvalvonnassa.

3.

- 17 Kolmannessa ja neljännessä kysymyksessään, jotka on esitetty sillä varauksella, että kahteen edelliseen kysymykseen vastataan myöntävästi, ylin hallintotuomioistuin pyytää unionin tuomioistuimelta ohjeita siitä, onko sen otettava huomioon lex mitius (rikoksentekijälle lievempi laki), joka on annettu sen jälkeen, kun alemman oikeusasteen hallintotuomioistuin on ilmoittanut ratkaisustaan ja se on tullut lainvoimaiseksi. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa, että tästä kysymyksestä ollaan erimielisiä myös kyseisen tuomioistuimen eri jaostoissa, joten asia on siirretty ylimmän hallintotuomioistuimen suureen jaostoon.
- 18 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on siis ratkaistava, onko lex posterior mitius -periaatetta sovellettava vain tietyssä menettelyvaiheessa vai onko asiaa käsittelevän tuomioistuimen sovellettava sitä menettelyn vaiheesta riippumatta. Samalla ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kiinnittää huomiota myös siihen, että siltä osin kuin on kyse lex mitiuksesta (rikoksentekijälle lievemmästä laista), joka on hyväksytty alemman oikeusasteen hallintotuomioistuimen ratkaisun tultua jo lainvoimaiseksi, kantaja ei voisi kannekirjelmässään (kassaatiovalituksessa) vedota ex mitius -perusteeseen

tosiseikoista johtuvista syistä, koska voisi käydä niin, että lex mitius (rikoksentekijälle lievempi laki) hyväksytään vasta kassaatiovalituksen tekemiselle asetetun määräajan päättymisen jälkeen, jolloin tämän määräajan päätyminen estää uusien perusteiden esittämisen kassaatiomenettelyssä. On lisättävä, että kassaatiovalitus on ylimääräinen muutoksenhakukeino, koska se on tehty lainvoiman jo saaneesta alemman oikeusasteen hallintotuomioistuimen ratkaisusta.

- 19 Ylimmän hallintotuomioistuimen mukaan perusoikeuskirjan 49 artiklan 1 kohta voi kuitenkin olla esteenä edellä mainittujen kansallisten menettelysääntöjen soveltamiselle, joten se on päättänyt esittää unionin tuomioistuimelle nämä ennakkoratkaisukysymykset. Ylin hallintotuomioistuin katsoo, että perusoikeuskirjan 49 artiklan 1 kohdan tulkinta on avoin ja saattaa olla kiistanalainen, ja lisää, että unionin tuomioistuin ei ole vielä tulkinnut tätä kysymystä.
- 20 Näin ollen ylin hallintotuomioistuin pohtii, voidaanko perusoikeuskirjan 49 artiklan 1 kohdan mukaan lex posterior mitius -periaatetta soveltaa kaikissa vireillä olevissa hallintoprosesseissa tai tuomioistuinmenettelyissä vai onko tämä periaate otettava huomioon vain tietyissä vaiheissa, sekä minkä kriteerien mukaan nämä vaiheet olisi määriteltävä. Tarkemmin sanottuna ylin hallintotuomioistuin haluaisi tietää, missä määrin perusoikeuskirjan 49 artiklan 1 kohdan nojalla edellytetään, että lex posterior mitius -periaatetta sovelletaan myös kassaatiovalitusta koskevassa menettelyssä.